

resultater, der specielt betoner behovet for "technology transfer" på området. Det første egentlige bidrag, skrevet af bogens redaktør, opsummerer de til rådighed værende og planlagte (i 1984) satellit/sensor-systemer og diskuterer deres potentielle anvendelse i U-lands-sammenhænge. Derefter følger gennemgange af status for mikrobølge remote sensing, for SPOT-satellitten, Spacelab Metric Camera, Coastal Zone Color Scanner (CZCS), Seasat, Modular Optoelectronic Multi-spectral Scanner (MOMS) og NOAA-systemet samt en opsummering af planerne vedr. de amerikanske satellit/sensor-systemer. Lidt ude af trit med resten af bogen afsluttes med et bidrag om geologiske anvendelser af radar-data. Gennemgangene af satellit/sensor-systemer bærer naturligvis præg af bogens alder, forældelse sker hurtigt på dette område. Egentlig analyse af problemerne forbundet med anvendelser af disse teknologier i U-lands-sammenhænge er der sjældent tale om, og de dominerende anvendelsesområder af relevans i U-lande er knapt omtalt.

Kjeld Rasmussen

Dov Nir: Region as a socio-environmental system: an introduction to a systemic regional geography. (GeoJournal library, vol. 16).

Kluwer, Dordrecht 1990. 182 s., ill. 25 cm. GBP 49.-.

Filosofien over geografis indhold og bestemmelse i verden har fået et nyt og inspirerende tilskud med Dov Nirs bog. Dov Nir er professor i environmental studies (i Jerusalem) og analyserer sig med dette udgangspunkt frem til, at den systemiske regionalgeografi må genopstå. Nu bør den dog i det væsentlige være en behandling af regionen som et system, omfattende sammenhængende elementer samfund-omverden (miljø). Tankegangen ligger nær indholdet af diskussionen i dansk geografi (fra 1960'erne og fremefter), som pegede på lignende løsninger. Fordelen er den indlysende, at "relevante" sammenhænge fremdrages. Ulempen er oftest den, at sporene kan lede i så mange retninger, at sammenhængen bliver uoverkommelig - når undtages, muligvis, situationen i "primitive" samfund/regioner. Dov Nir understøtter sine synspunkter med præsentation af eksempler som Bet Shean, Israel - dog kun gennemarbejdet i hovedtræk. Ikke alle læsere vil blive overbevist om fortræffeligheden i den systemisk-re-

gionale tilgang af omtalte bog, men den leverer en spændende diskussion og adskilligt stof til eftertanke. I hvert fald til de geografer, der endnu ikke er stivnet i en enkeltdisciplin eller i "ren" økonomi eller økologi.

Sofus Christiansen

Per Grau Møller: Fra landsby til soveby: Landbebyggelsen og dens økonomiske og kulturlandskabelige forudsætninger på Fyn 1770-1965. (Odense University studies in history and social sciences, vol. 117).

Odense Universitetsforlag, Odense 1990. 486 s., ill. 23 cm. DKK 298.-.

Denne gedigne licentiatafhandling handler om landbebyggelsen på Fyn 1770-1965. Forfatteren er tilknyttet kartografisk Dokumentationscenter ved Historisk Institut, Odense Universitet, af hvilket afhandlingen bærer præg. Den er historisk og arkæologisk orienteret. Selv om den bevæger sig dybt ind i fagområder af kultur-geografisk karakter, kan man ikke sige, at det dertil knyttede teoretiske grundlag indgår med særlig vægt. Viggo Hansens disputats medtages fx ikke i afhandlingens basis. - Datamaterialet er især statistik om hartkorn og ejendomsskyld, men også topografiske værker og mere almen statistik anvendes. De statistiske grundelementer er antallet af gårde og huse og deres størrelse målt i jordtilliggendet. Afhandlingen præsenterer datamateriale i mængder af gode tabeller, korogrammer og kort, som også behandles tekstmæssigt. Den statistiske enhed er almindeligvis sognet. - Bogen beskriver landdistrikternes udvikling på landsplan og behandler den fynske udvikling mere dybtgående. Egentlig er det beskrivelsen af udviklingen, der er det bærende, men der gøres også gode forsøg på at forklare denne med en vifte af variable, især om samfundsmæssig udvikling. Det er en spændende periode, der studeres, og bogen har værdi, fordi den enkelt men omfattende beskriver, hvordan den fynske landbebyggelse er vokset dramatisk og forandret strukturelt. Fra 1700-tallets landsby-dominerede billede når man næsten til nutiden, hvor billedet også omfatter fritliggende gårde og huse, husmandskolonier, rurale byer og ikke-agrar bebyggelse. Fra et enkelt geometrisk mønster til et indviklet mønster præget af vekslende grad af udfyldning. De forklaringer, der inddrages, omfatter befolkningsudvikling,

naturforhold, driften, afgifter, besiddelsesforhold, handel, transport og arbejdsmarkedets udvikling.

Christian Wichmann Matthiessen

Urbanization in history: a process of dynamic interactions. Ed. by Ad van der Woude, Akira Hayami, Jan de Vries.

Clarendon, Oxford 1990. XIV, 371 s. 24 cm. GBP 40.-.

Det historiske urbaniseringsforløb beskrives og analyseres på demografisk basis i denne gedigne bog. Den er resultatet af en konference om "Urbanization and Population Dynamics in History". Den er skrevet af en internationalt sammensat gruppe af videnskabsmænd og retter sig mod et publikum af forskere og videregående studerende. Under den brede betegnelse urbanisering behandles byhierarkier, bysystemets netværk, sammenhænge mellem by og land, migrationer og demografiske strukturer. - Bogen er data orienteret og fokuserer som følge deraf på de sidste tre århundreders udvikling. Trods valget af temaer for bogens kapitler omhandler disse overvejende forhold i enkelte nationer. Enkelte bevæger sig dog ind på vanskelige sammenligninger, og det tilføjer bogen en spændende dimension. Emnet behandles gedigent, og bogen vil interessere demografer, historikere, geografer og økonomer.

Christian Wichmann Matthiessen

The silent countdown: essays in European environmental history. Eds.: P. Brimblecombe & C. Pfister.

Springer, Berlin 1990. X, 265 s., ill. 25 cm. DEM 128.-.

"The Silent Count-Down" er en samling af artikler omhandlende miljøhistorie udgivet af den nystartede "European Association for Environmental History". Den er opdelt i fire afsnit: Holistic Conceptions, Agricultural and Sylvicultural Impacts, Urban and Industrial Impacts og Environmental Consciousness. Bogens begrebsverden er ikke nogen overraskelse for danske geografer, men de enkelte cases med miljøudvikling som følge af kulturpåvirkning er interessant læsning. Som uundgåeligt ved en bog bestående af specifikke enkeltbidrag savnes mere samlende vurderinger. Miljøskader får megen vægt,